

**M. Dolors Cladellas,
Núria Llobet
i Rosa Serra**
Àrea de Pedagogia

PRIMERES JORNADES D'ESTUDI DEL MEDI

45

Durant el propassat mes de maig, del dia 24 al 30, es van celebrar a la seu del Museu de Ciències Naturals La Tela les primeres Jornades d'Estudi del Medi del Vallès Oriental.

Aquestes Jornades tenien com a finalitat donar a conèixer a la població el treball que es desenvolupa sobre el tema del medi ambient a les escoles. També pretenien sensibilitzar la població en qüestions del medi ambient, en general.

L'àmbit d'incidència de les Jornades es va centrar a la comarca del Vallès Oriental, obertes a institucions i persones que treballen en el món de l'educació.

Les entitats que van participar en l'organització són l'Associació Cultural, l'Agrupació Excursionista de Granollers, el Casal del Mestre, el Centre de Documentació del Parc Natural del Montseny, el Centre de Recursos Pedagògics de Granollers, la Fundació «La Caixa», el Museu de Granollers de Ciències Naturals, l'Ajuntament de Granollers i la col·laboració de la Diputació de Barcelona.

La participació va ser de 57 inscrits, dels quals la gran majoria va prendre part de forma activa en les sessions d'intercanvis. A més, s'hi ha de comptar una mitjana d'entre 15 i 20 persones que, sense formalitzar inscripció, es van anar afegint als diferents actes que van tenir lloc al Museu.

L'element fonamental que va vertebrar les Jornades van ser les sessions d'intercanvis pedagògics de centres d'ensenyament primari i d'ensenyament secundari.

El programa d'activitats de les Jornades va anar repartit entre les sis i les nou del vespre de cada dia. Es començava per una comunicació, seguida d'una sessió d'intercanvi d'experiències i, per finalitzar, una conferència.

Les comunicacions i les conferències se centraven en temes d'abast ampli i general, que descrivien la situació actual i obrien perspectives sobre el futur de l'estudi del medi a la nova reforma escolar, com a concepte temàtic.

Durant aquestes sessions, es va donar a conèixer el Centre de Documentació del Parc Natural del Montseny com a lloc de consulta per a mestres.

Un equip de mestres, junt amb el Centre de Recursos Pedagògics de Granollers, presentà la Guia de recursos, **Vallès: escola i entorn**, per educar fora de l'aula. Amb aquest manual, es cobrirà un espai de consulta decisiu i de reorientació de les sortides de les escoles. S'ha elaborat seguint criteris tant de rigor científic

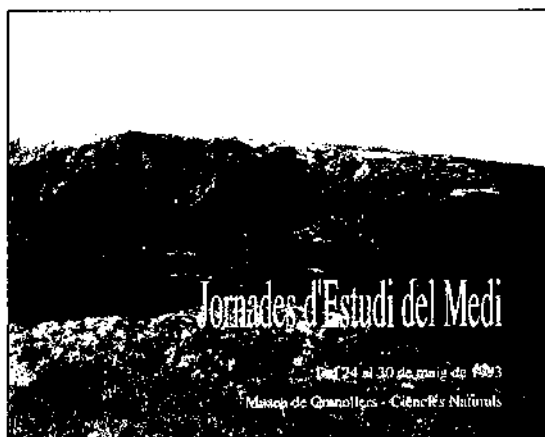
com pragmàtic i d'organització. Se'n preveu una propera edició, complementada amb material informàtic.

Un altre material, que també és la mostra d'una trajectòria de treball i estudi, fou l'audiovisual «Història de l'educació ambiental», presentat per Martí Boada, estudis capdavanter del medi ambient a la comarca.

Pel que fa a programes educatius, s'insistí en l'educació a favor del medi i en el foment actituds no solament científiques sinó també d'actuació personal i d'incidència en la conservació i la prevenció. L'experiència de la Setmana del Medi a les escoles de primària de la Garriga n'és un model possible que es va desenvolupar al costat d'una extraordinària experiència de l'Escola La Muntanya d'Aiguafreda, que va presentar un projecte, que implica tota l'escola i que és d'abast interdisciplinari i globalitzador, sobre l'estudi del medi. L'estudi comença en el coneixement de l'ambient més proper i, progressivament, es va eixamplant. El seu abast arriba a ser molt més generalitzador, sobretot en la relació entre les diferents societats que habiten el mateix planeta.

El coneixement del medi demana una activitat de formació permanent dels mestres. El Seminari dels Sistemes Naturals de Catalunya, amb seu al Casal del Mestre, va oferir la seva trajectòria de treball i estudi. Les sessions dedicades a l'intercanvi d'experiències educatives es va centrar en un tema concret i cada escola n'explicava un aspecte desenvolupat.

Globalment, foren aspectes que s'inclouen dins la programació escolar. La novetat fou la creativitat, la frescor, el canvi d'orientació pedagògic o el sentit globalitzador amb què s'havia treballat.



«El bosc: propostes per al seu estudi» inclogué tretze intervencions diferents, que anaven des de la descripció científica, passant per la descoberta a través dels sentits fins a l'extinció del bosc per l'incendi. Un altre aspecte de l'estudi del medi és l'anàlisi de residus, deixalles i contaminació i l'intent d'estudiar i trobar alternatives que desenvolupin una societat més equilibrada. Durant aquesta sessió, l'escola Jardí de Granollers va exposar un treball sobre contaminació ambiental molt interessant, que s'està duent a terme amb la col·laboració del Servei del Medi Ambient de l'Ajuntament, a partir de l'estació que es troba instal·lada al carrer de Joan Prim.

L'estudi del medi també passa pel coneixement i l'estudi del llegat urbà del poble. En aquesta sessió, cal destacar la incidència de les noves tecnologies a l'aula. L'escola Bertí de l'Ametlla del Vallès, en aquests moments, aporta una experiència innovadora en aquest camp.

Les experiències curriculars de l'àrea de naturals a secundària tingueren força ressò, tot i la novetat de participació que representaren.

La intervenció en aquesta etapa escolar anà complementada amb una conferència a càrrec de l'Equip d'Educació Ambiental la Vola, de Manlleu, i la presentació de l'audiovisual «La vegetació de la Garriga», de l'IB Manceu Blancafort de la Garriga. Paral·lelament a les Jornades, s'inaugurà una exposició de materials didàctics, com a mostra de l'aprenentatge escolar. La participació fou de trenta escoles de la comarca.

La mostra es disposà a partir dels treballs resultants de les activitats de consulta, de recerca d'informació, de treballs de camp, de creativitat. En resum, són la mostra de l'exercici didàctic que es configura en el treball quotidià dels centres educatius. Un conjunt eclèctic de temàtica diversa que planteja una resposta a un problema desenvolupat a classe, de manera que, amb tot, fou enriquidora i suggeridora.

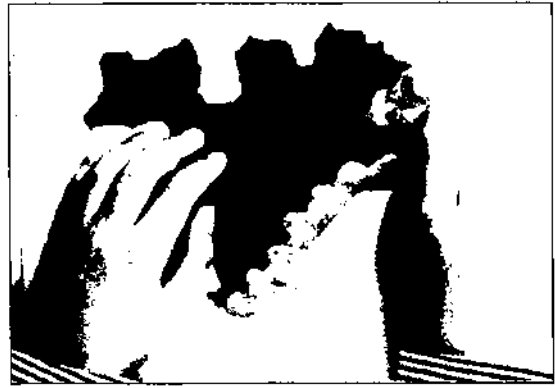
A la ciutat, tenien lloc altres activitats sobre el medi ambient i des d'àmbits diversos, que pretenien sensibilitzar el conjunt de la població.

Des de l'Agrupació Excursionista, es va fer coincidir la seva anual caminada popular amb el diumenge 30 de maig, com a cloenda de les Jornades.

L'Ajuntament de Granollers va proveir els centres educatius de contenidors de paper i inicià/posà en marxa una campanya de recollida selectiva de deixalles.

L'Associació Cultural va organitzar la sessió de teatre «El tango de l'últim dofi», adreçat a les escoles, per tal de sensibilitzar la població infantil sobre la importància de l'abocament de residus i el seu reciclatge.

Una nova visió del Montseny era la temàtica que es va desenvolupar durant la sortida al Montseny que es va fer dissabte.



Cartell de l'exposició "Materials Didàctics"

La valoració global de les Primeres Jornades s'ha de fer des de perspectives diferents.

Per una part, s'ha de valorar que es pot corregir, amb vista a properes Jornades, la manca d'espai per a la mostra de materials i canalitzar les activitats a partir d'un horari potser no tan exhaustiu.

Per altra part, l'alt grau de sensibilització respecte a l'estudi del medi ambient que es viu a les escoles i que es reflectí en el lliurament de material per a l'exposició, com també en la imaginació i el rigor dels intercanvis pedagògics. El grau d'obertura que representa per als centres educatius donar a conèixer les pròpies experiències i compartir-les. La relació i l'acostament progressiu entre els nivells de Primària i Secundària i la interrelació entre diverses institucions per coordinar esforços a partir d'un tema genèric.

Les Jornades aportaren a les persones inscrites un dossier amb els textos de les comunicacions i es lliuraren els vídeos «El reciclatge de paper» i «El molí paperer de Capellades». Amb aquest material de consulta s'arrodona l'esforç per facilitar l'intercanvi i la comunicació entre les institucions educatives.

Notes:

Agraïm la col·laboració de l'equip del Centre de Recursos Pedagògics de Granollers.

Les escoles que participaren en l'exposició són les següents:

CP La Muntanya d'Aiguafreda; CP Bertí de l'Ametlla del Vallès; ZER (Zona escoles rurals) del Baix Montseny; Escola Pia de Caldes de Montbui; CP Jacint Verdaguer i CP Joan Miró de Canovelles; CP Bellavista de les Franqueses del Vallès; CP Pinetons, CP Puiggraciós i CP Tagamanent de la Garriga; CP Celestí Ballera, CP Fátima, CP Granularius, CP Pereanton, CP Salvador Espriu, Col·legi Jordi, Educem, Escola Cervetó, EM Salvador Llabet i Escola Pia de Granollers; CP Les Lisses de l'Uç de Vall; CP Salvador Sanromà de Ullers del Vallès; CP Joan Casas de Sant Antoni de Vilamajor; Escola Avel·lana de Sant Celoni; CP Sant Esteve Palautordera de Sant Esteve de Palautordera; CP Ronçana de Santa Eulàlia de Ronçana i CP Mare de Déu del Remei de Santa Maria de Palautordera